

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. R. IR AB SEB BANKO GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. rugpjūčio 8 d. Nr. 242-323
Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. R. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jo ir AB SEB banko (toliau – bankas) dėl banko veiksmų, kuriais galėjo būti pažeistos pareiškėjo teisės.

N u s t a t y t a:

2008 m. balandžio 1 d. pareiškėjas ir bankas sudarė Kredito sutartį Nr. *duomenys neskelbiami* (toliau – Sutartis), kuria šalys susitarė, kad Sutartyje numatytais sąlygomis bankas suteiks pareiškėjui 85 148,29 Eur kreditą, skirtą butui pirkti. Sutartyje nurodyta 5,1330 proc. fiksuotoji palūkanų norma ir numatytas 5 metų fiksuotos palūkanų normos nustatymo periodiškumo laikotarpis.

Pasibaigus Sutartyje nustatytam 5 metų fiksuotų palūkanų terminui, pareiškėjo prašymu 2018 m. kovo 27 d. pareiškėjas ir bankas sudarė susitarimą dėl Sutarties sąlygų pakeitimo Nr. 2 (toliau – Susitarimas), kuriuo bankas ir pareiškėjas susitarė pakeisti Sutartyje numatytas fiksuotąsias palūkanas į kintamąsias palūkanas: 12 mėn. EURIBOR, taikoma marža – 2,25 proc. Šalys taip pat susitarė, kad šiuo Susitarimu yra pakeičiama Sutartis ir ji išdėstoma nauja redakcija, pasirašant Sutarties Bendrąją dalį, Asmeninę dalį, o esant neatitikimų tarp Sutarties sąlygų taikoma šiuo Susitarimu nauja redakcija išdėstyta Sutarties Bendroji ir Asmeninė dalis. Susitarimu pakeistos Sutarties Bendrosios dalies 2.8 punkte buvo įtraukta nuostata, kad „kintama palūkanų dalis gali sumažėti ir padidėti, tačiau, jei EURIBOR norma bus neigiama, laikysime, kad tuo laikotarpiu, kol ji yra neigiama, Jūsų kintama palūkanų dalis yra lygi nuliui“. Ši nuostata nebuvo įtraukta į pradinę Sutartį.

2018 m. kovo 27 d. ir 2018 m. balandžio 13 d. pareiškėjas pateikė pretenzijas bankui, kuriose prašė banką pateikti paaiškinimą, kodėl esant neatitikimams tarp Sutarties sąlygų ir Susitarimu išdėstytos naujos Sutarties redakcijos, taikomos naujos Sutarties redakcijos nuostatos. Pareiškėjas teigia, kad bankas vienašališkai pakeitė Sutarties sąlygas ir į Sutarties Bendrosios dalies naują redakciją įtraukė sąlygą, kurios nebuvo pradinėje Sutartyje (2.8 punkto sąlyga). Pareiškėjas prašė banko taikyti senąją Sutarties redakciją ir tik pakeisti fiksuotąsias palūkanas į kintamąsias. Pareiškėjas taip pat prašė kredito sutarčiai taikyti neigiamą EURIBOR palūkanų normą, perskaičiuoti kredito grąžinimo sumas, įvertinus prašomą taikyti neigiamą EURIBOR palūkanų normą.

Bankui atsisakius tenkinti pareiškėjo reikalavimus, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas paaiškino, kad bankas, kaip stipresnioji šalis, jį privertė pasirašyti Sutarties pakeitimą, tačiau apie Sutarties pakeitimus, dėl kurių pareiškėjas su banku nesusitarė, pareiškėjas nebuvo iš anksto informuotas. Pareiškėjas teigia, kad tik pasirašęs Susitarimą ir į jį įsigilinęs pastebėjo, kad naujosios Sutarties redakcijos Bendroje dalyje buvo padaryta Sutarties pakeitimų, kurie pareiškėjui yra nenaudingi ir dėl kurių pareiškėjas ir bankas nesusitarė. Pareiškėjas nurodė, kad jo netenkina į Sutarties Bendrąją dalį įtrauktas 2.8 punktas,

kuriuo nustatoma, kad jei EURIBOR norma bus neigiama, bus laikoma, kad tuo laikotarpiu, kol ji yra neigiama, kintama palūkanų dalis bus lygi nuliui. Pareiškėjas teigia, kad bankas pareiškėjo iš anksto neinformavo apie siūlomą palūkanų normos skaičiavimo metodiką, nesuteikė teisės derėtis dėl nustatytų sąlygų ir pasiūlė jam nenaudingas kredito sutarties sąlygas. Pareiškėjas prašė rekomenduoti bankui taikyti senąją Sutarties redakciją ir taikyti tik tuos pakeitimus, kurie buvo būtini nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymui (toliau – Įstatymas). Pareiškėjas taip pat prašė taikyti neigiamą palūkanų normą ir gražinti sumokėtas permokas (susijusias su neigiamų palūkanų taikymu).

Bankas pateiktame atsiliepime Lietuvos bankui paaiškino, kad nesutinka tenkinti pareiškėjo reikalavimo, kadangi Sutartyje šalys buvo susitarusios dėl fiksuotųjų palūkanų, kurių keitimosi laikotarpis yra kas 5 metai. 2018 m. balandžio 1 d. pasibaigė nustatytas fiksuotųjų palūkanų terminas ir pareiškėjas pageidavo fiksuotąsias palūkanas pakeisti į kintamąsias. Bankas, atsižvelgdamas į tai, kad palūkanų keitimas yra esminė Sutarties sąlyga bei į pasikeitusį teisinį reglamentavimą, parengė Susitarimą, kuriuo šalys susitarė Sutartį išdėstyti nauja redakcija bei pakeisti palūkanų skaičiavimo tvarką. Bankas paaiškino, kad nesutinka tenkinti pareiškėjo reikalavimo ir nustatyti neigiamą EURIBOR normą, kadangi neigiamos palūkanų normos yra išskirtinis reiškinys ir Europos Centriniam Bankui pirmą kartą istorijoje nustačius neigiamas palūkanų normas atsirado poreikis šią situaciją aptarti kredito sutartyse. Būtent dėl šios priežasties į pradinę Sutartį su pareiškėju nebuvo įtraukta nuostata dėl situacijos, kai EURIBOR normai esant neigiamai, bus laikoma, kad tuo laikotarpiu, kol ji yra neigiama, kintama palūkanų dalis bus lygi nuliui. Bankas teigia, kad jokios kitos esminės Sutarties sąlygos Susitarimu nebuvo keičiamos. Dėl pareiškėjo argumento, kad pareiškėjas iš anksto nebuvo informuotas apie siūlomą palūkanų normos skaičiavimo metodiką, bankas paaiškino, kad atsižvelgiant į tai, kad atliekant Sutarties pakeitimą pareiškėjo kredito suma nedidėjo, jam prieš keičiant Sutarties sąlygas nebuvo siunčiama standartinė informacija apie kreditą, o pareiškėjas prieš pasirašydamas nauja redakcija išdėstyta Sutartį bei Susitarimą juos perskaitė, pasirašė ir tik pasirašęs bankui pateikė pretenziją. Bankas prašė pareiškėjo reikalavimus atmesti kaip nepagrįstus.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktos medžiagos, nagrinėjamu atveju ginčas tarp šalių yra kilęs dėl sudarytos Sutarties sąlygų galiojimo ir taikymo sutarties šalims. Pareiškėjas teigia, kad Sutartis neturėjo būti išdėstyta nauja redakcija ir Susitarimu turėjo būti pakeista tik palūkanų rūšis, tačiau neturėjo būti įtraukta papildoma nuostata dėl palūkanų apskaičiavimo esant neigiamai EURIBOR palūkanų normai, nes pareiškėjas su šia Sutarties sąlyga nesutiko. Bankas teigia, kad Sutartis yra dvišalis sandoris ir bet kokie Sutarties pakeitimai yra įmanomi tik suderinus abiejų šalių valią. Nagrinėjamo ginčo atveju bankas nesutinka pakeisti palūkanas iš fiksuotųjų į kintamąsias į Sutartį neįtraukiant nuostatos dėl palūkanų apskaičiavimo tvarkos esant neigiamai EURIBOR palūkanų normai.

Dėl Sutarties išdėstymo nauja redakcija pagrįstumo

Vertinant pareiškėjo ir banko argumentus dėl Sutarties išdėstymo nauja redakcija pagrįstumo, svarbi aplinkybė, ar palūkanų apskaičiavimo tvarkos pakeitimas nagrinėjamo ginčo atveju yra esminės Sutarties sąlygos keitimas. Vadovaujantis Įstatymo 58 straipsnio 5 dalimi, jeigu keičiamos esminės iki šio Įstatymo įsigaliojimo dienos sudarytos kredito sutarties sąlygos, pakeistai kredito sutarčiai taikomos šio įstatymo nuostatos. Įstatymo aiškinamajame rašte nurodyta, kad „esminės sutarties sąlygos gali būti dviejų rūšių: pirma, nustatytos įstatyme

(esminės pagal įstatymą); antra, esminės dėl to, kad sutarties šalis (šalys) joms suteikia tokią prasmę (esminės pagal šalių valią). Tad šiuo atveju manytina, kad kredito suma, sutarties laikotarpis, taikoma palūkanų norma, marža, kredito sutarties užtikrinimo priemonė yra vienos iš esminių kredito sutarties sąlygų <...> kredito sutarties šalys esminėmis gali laikyti ir kitas sutarties sąlygas, be kurių tokios sutarties jos nebūtų sudarę“. Bankas teigia, kad palūkanų keitimas yra esminės Sutarties sąlygos keitimas, o vadovaujantis Įstatymo 58 straipsnio 5 dalimi, keičiant esmines sutarties sąlygas turi būti taikomas Įstatymas, todėl Sutartis buvo išdėstyta nauja redakcija.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.3 straipsnyje numatyta, kad sutarties dalykas yra viena iš esminių sutarties sąlygų. Civilinio kodekso 6.881 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kreditavimo sutartimi bankas arba kita kredito įstaiga (kreditorius) įsipareigoja suteikti kredito gavėjui sutartyje nustatyto dydžio ir nustatytomis sąlygomis pinigines lėšas (kreditą), o kredito gavėjas įsipareigoja gautą sumą gražinti kreditoriui ir mokėti palūkanas. Pažymėtina, kad kreditavimo santykiams Civilinio kodekso XLIII skyriaus pirmasis skirsnis taikomas tiek, kiek tai neprieštarauja kreditavimo sutarties esmei ir kreditavimą reglamentuojančio Civilinio kodekso skirsnio nustatytoms taisyklėms. Civilinio kodekso 6.872 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad jeigu paskolos dalykas yra pinigai, preziumuojama, kad paskolos sutartis yra atlygintinė. To paties straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad palūkanų už naudojimąsi paskolos suma dydį ir mokėjimo tvarką nustato šalys susitarimu. Nagrinėjamu atveju pareiškėjas ir bankas atlyginimo už naudojimąsi kreditu dydį ir tvarką įtvirtino Sutartyje, kurioje susitarė, kad už naudojimąsi kreditu bus taikoma 5,1330 fiksuotoji palūkanų norma ir numatytas 5 metų fiksuotos palūkanų normos nustatymo periodiškumo laikotarpis. Šią Sutartyje už naudojimąsi kreditu nustatytą palūkanų mokėjimo tvarką pareiškėjas ir bankas pakeitė Susitarimu, kuriuo susitarė, kad už naudojimąsi kreditu pareiškėjas bankui mokės 12 mėn. EURIBOR kintamąsias palūkanas ir bus taikoma 2,25 marža. Taigi, iš esmės kredito sutarties šalys susitarė dėl kitokios palūkanų už naudojimąsi kreditu skaičiavimo tvarkos, nei buvo numatyta pradinėje Sutartyje. Atsižvelgiant į tai, kad Sutarties šalys sudarydamos Susitarimą iš esmės nustatė naują palūkanų už naudojimąsi kreditu tvarką, vertintina, kad palūkanų apskaičiavimo tvarkos pakeitimas nagrinėjamo ginčo atveju laikytinas esmine kredito sutarties sąlyga. Dėl šios priežasties keičiama kredito sutartis turi atitikti Įstatymo, kuriuo nustatomos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito teikimo sąlygos, informavimo apie šias sąlygas reikalavimai ir kt., reikalavimus. Atsižvelgiant į nustatytas ginčo faktines aplinkybes bei į teisinį reguliavimą, nėra pagrindo teigti, kad bankas nepagrįstai išdėstė Sutartį nauja redakcija.

Dėl Sutarties Bendrosios dalies 2.8 papunkčio taikymo

Pareiškėjas kelia reikalavimą bankui netaikyti Sutarties naujosios redakcijos 2.8 papunkčio nuostatas ir taikyti neigiamą EURIBOR palūkanų normą, nes, pareiškėjo teigimu, bankas jo prieš Sutarties esminių sąlygų pakeitimą neinformavo apie palūkanų normos apskaičiavimo tvarką (apie 2.8 papunkčio sąlygos taikymą) bei vienašališkai nustatė pareiškėjui nenaudingą kredito sutarties sąlygą (2.8 papunktį), kurios nebuvo pradinėje Sutartyje.

Nagrinėjamo ginčo atveju, vertinant, ar Sutarties Bendrosios dalies 2.8 papunkčio sąlyga yra galiojanti ir jos šalims turi įstatymo galią, svarbus yra supažindinimo su šia Sutarties sąlyga klausimas. Remiantis Civilinio kodekso 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu ir sutarties, kaip šalių susitarimo, samprata, sutarties šaliai gali būti privalomos tik tos sutarties sąlygos, su kuriomis ji sutiko, t. y. dėl kurių ji išreiškė savo valią. Civilinio kodekso 6.185 straipsnio 2 dalyje ir 6.186 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, sudarant sutartį prisijungimo būdu, standartinės sutarties sąlygos yra privalomos kitai šaliai tik tuo atveju, jeigu standartinės sutarties sąlygas parengusi šalis tinkamai jas atskleidė, t. y. sudarė protingą galimybę kitai šaliai susipažinti su standartinėmis sąlygomis ir sutarties šalis aiškiai išreiškė savo sutikimą su sutarties sąlygomis.

Vertinant banko informavimo apie kredito sutarties sąlygas pareigos vykdymą, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad Įstatymo 7 straipsnio 1 dalis nustato, kad kredito davėjas iki kredito sutarties sudarymo pateikia kredito gavėjui jam pritaikytą standartinę informaciją apie kreditą, leidžiančią palyginti skirtingus kredito davėjų pasiūlymus suteikti kreditą, įvertinti jų pasekmes ir priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl kredito sutarties sudarymo (toliau – standartinė informacija apie kreditą). 2016 m. gruodžio 13 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-180 „Dėl standartinės informacijos apie kreditą formos pildymo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Standartinės informacijos apie kreditą formos pildymo taisyklių 23 punkte nurodyta, kad standartinėje informacijoje kredito davėjas turi nurodyti kredito palūkanų normos kintamosios dalies dydį, galiojantį formos pateikimo dieną. Svarbu tai, kad kaip ir buvo konstatuota pirmiau, nagrinėjamo ginčo atveju, palūkanų apskaičiavimo tvarkos pakeitimas pagal kredito sutartį yra laikytinas vienos iš esminių sutarties sąlygų keitimu. Taip pat bankas pats pripažįsta palūkanų keitimą esmine sutarties sąlyga. Vadovaujantis Įstatymo 58 straipsnio 5 dalimi, jeigu keičiamos esminės iki Įstatymo įsigaliojimo dienos sudarytos kredito sutarties sąlygos, pakeistai kredito sutarčiai taikomos Įstatymo nuostatos. Tai reiškia, kad keičiant tokią kredito sutartį, turi būti laikomasi visų Įstatymo reikalavimų (informavimo apie šias sąlygas reikalavimų, standartinės informacijos pateikimo ir kt. reikalavimų). Bankas teigia, jog pareiškėjui, prieš pasirašant kredito sutarties pakeitimą, kuriuo buvo keičiama esminė Sutarties sąlyga, bankas neteikė standartinės informacijos apie kreditą, nes kredito suma nebuvo didinama. Manytina, kad šis banko teiginys yra nepagrįstas, nes Įstatymo 58 straipsnio 5 dalis nenumato jokių išimčių ar papildomų sąlygų, kada, keičiant esmines kredito sutarties sąlygas, neturėtų būti laikomasi visų Įstatymo reikalavimų. Kitaip tariant, minėta Įstatymo nuostata nurodo, kad visais atvejais, kai keičiamos esminės kredito sutarties sąlygos, turi būti laikomasi Įstatymo reikalavimų, o ne tik tada, kai didinama kredito suma.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamo ginčo atveju buvo keičiama esminė kredito sutarties sąlyga manytina, kad Bankas, sudarydamas Sutartį, privalėjo laikytis visų Įstatymo reikalavimų, t. y., be kita ko, pateikti kredito gavėjui standartinę informaciją apie kreditą.

Nustatius, kad bankas nepateikė pareiškėjui standartinės informacijos apie kreditą, svarbu įvertinti, ar banko pareigos pateikti standartinę informaciją apie kreditą pažeidimas galėjo turėti esminės įtakos pareiškėjo apsisprendimui sudaryti Sutarties pakeitimą.

Kaip jau minėta, Sutarčiai, išdėstyta nauja redakcija, yra taikomos Įstatymo nuostatos. Įstatymo 16 straipsnis apibrėžia kredito sutarties formą ir turinį. Minėto straipsnio 2 dalies 5 papunktyje nustatyta, kad kredito sutartyje turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta kredito palūkanų normos rūšis, dydis, apskaičiavimo tvarka. Kai teikiamas kreditas, kurio palūkanų norma yra kintamoji, turi būti nurodytas kredito davėjo taikomas maržos dydis ir kintamoji palūkanų normos dalis. Įstatymo 16 straipsnio 5 dalis nustato, kad jeigu kredito sutartyje pateikta ne visa šio straipsnio 2 dalyje nurodyta privaloma pateikti informacija arba jeigu kredito sutartyje nurodyta informacija yra klaidinanti ir tai turėjo esminę įtaką kredito gavėjo sprendimui sudaryti kredito sutartį, kurios jis kitomis aplinkybėmis nebūtų sudaręs arba būtų sudaręs kitomis esminėmis sąlygomis, kredito gavėjas turi kreditą grąžinti mokėdamas kredito sutartyje nustatyto dydžio kredito įmokas, tačiau jis neprivalo mokėti kredito sutartyje nustatytų palūkanų ir kitų išlaidų.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad palūkanų normos rūšis, dydis bei marža buvo nurodyta Sutarties Asmeninėje dalyje, o palūkanų apskaičiavimo tvarką nustatantis 2.8 papunktis įtrauktas į Sutarties Bendrąją dalį. Pareiškėjas iš esmės sutinka su palūkanų pakeitimu, t. y. pareiškėjas neginčija nei palūkanų rūšies, nei nustatytos maržos, jis tik ginčija vieną Sutarties Bendrosios dalies nuostatą. Be to, pakeisti palūkanas iš fiksuotųjų į kintamuosius pageidavo pats pareiškėjas, t. y. dėl pareiškėjo valios pakeisti palūkanas ginčo nėra. Svarbu ir tai, kad Lietuvos bankui pateiktame Susitarime ir Sutarties išdėstytos nauja redakcija kopijoje pareiškėjas savo parašu patvirtino, kad susipažino su visomis Sutarties sąlygomis, jos yra aiškios ir atitinka jo poreikius. Taip pat pareiškėjas savo parašu patvirtino, kad susipažino ir gavo Sutarties Bendrąją ir Asmeninę dalį ir sutiko su tuo, kad visos Sutarties Asmeninėje dalyje

aptartos sąlygos yra su pareiškėju aptartos individualiai. Pareiškėjas ant kiekvieno Sutarties Bendrosios ir Asmeninės dalies puslapio yra padėjęs savo parašą ir taip patvirtinęs, kad su Sutarties sąlygomis susipažino. Pažymėtina, kad jokių kitų duomenų, kurie atspindėtų kitokią (iki Sutarties pakeitimo buvusią) šalių valių nei pateiktuose dokumentuose, Lietuvos bankui nėra pateikta, todėl nagrinėjamo ginčo atveju, kaip įrodymas, perteikiantis sutarties šalių valių, yra Sutartis bei Susitarimas. Pagal banko pateiktą paaiškinimą, pareiškėjas prieš pasirašydamas Sutartį išdėstyta nauja redakcija bei Susitarimą, juos perskaitė, banko darbuotojos pasiteiravo, kam reikalingas Sutarties išdėstymas nauja redakcija, o banko darbuotoja atsakiusi, kad Sutartis išdėstoma nauja redakcija atsižvelgiant į tai, kad keičiama esminė Sutarties sąlyga.

Sprendžiant, ar Sutarties išdėstytos nauja redakcija sąlygos turi būti taikomos pareiškėjui, svarbu įvertinti jos sąlygų išdėstymo aiškumą. Vertinant šalių sudarytos Sutarties, išdėstytos nauja redakcija, sąlygų aiškumą vartotojui, pažymėtina, kad Sutarties Bendrosios dalies sąlygos yra išdėstytos jas sugrupuojant pagal vartotojui aktualias temas (pvz., kredito sutartis, palūkanos, kredito išmokėjimas ir kt.) ir pagal vartotojui aktualius klausimus (pvz., kaip tinkamai sudaryti sutartį? kokie dokumentai sudaro sutartį, kas yra Asmeninė sutarties dalis? kas yra kintamosios palūkanos? kas yra fiksuotosios palūkanos ir kt.). Sutarties Bendrosios dalies antroji dalis yra skirta palūkanoms aprašyti. Šioje Sutarties dalyje yra aiškiai ir suprantamai paaiškinama, kas yra kintamosios palūkanos bei kas yra fiksuotosios palūkanos: nustatyta, kad kintamos palūkanos – tai tokios kredito laikotarpiu kintančios palūkanos, kurias sudaro marža ir kintama palūkanų dalis (2.3 punktas); mūsų ir Jūsų sutarta marža nustatyta Asmeninėje dalyje (2.4 punktas); kintama palūkanų dalis – tai palūkanų norma, kuri kinta Asmeninėje dalyje nustatytu periodiškumu. Kintama palūkanų dalis yra EURIBOR (2.6 punktas); kintama palūkanų dalis gali ir sumažėti, ir padidėti, tačiau jie EURIBOR norma bus neigiama, laikysime, kad tuo laikotarpiu, kol ji yra neigiama, Jūsų kintama palūkanų dalis yra lygi nuliui (2.8 punktas). Pastebėtina, kad Sutarties sąlygos yra išdėstomos trumpai, aiškiai, jas sugrupuojant į punktus, pateikiant įskaitomu šriftu, neperkraudant teksto. Taigi, įvertinus Sutarties, išdėstytos nauja redakcija, Bendrosios dalies 2.8 papunkčio sąlygą bei kitas sąlygas, apibrėžiančias palūkanas, nėra pagrindo teigti, kad Sutartyje išdėstyta informacija apie palūkanas yra klaidinanti ir dėl to pareiškėjas nebūtų sudaręs Sutarties pakeitimo arba būtų sudaręs kitomis esminėmis sąlygomis.

Vertinant pareiškėjo argumentą dėl Sutarties Bendrosios dalies 2.8 punkto teisėtumo, pažymėtina, kad kiekvienas bankas palūkanų normą nustato vadovaudamasis savo vidinėmis taisyklėmis, nei Įstatymas, nei kiti teisės aktai nenustato ir nereguliuoja būsto kredito sutarčių kainodaros, t. y. palūkanų normos apskaičiavimo taisyklių. Kaip jau buvo minėta, pradinėje Sutartyje kredito sutarties šalys buvo susitarusios dėl fiksuotosios palūkanų normos už naudojimąsi kreditu mokėjimo, bet ne dėl kintamosios, kuri būtų susieta su EURIBOR. Taigi, iš esmės kintamosios palūkanos, susietos su EURIBOR, buvo nustatytos tik naujoje Sutarties tiek Asmeninės tiek ir Bendrosios dalies redakcijoje. Atsižvelgiant į tai, kad Susitarimu pakeistoje ir išdėstytoje naujajai redakcija Sutartyje buvo numatyta nauja palūkanų skaičiavimo tvarka, nėra pagrindo teigti, kad bankas Sutarties Bendrojoje dalyje nepagrįstai įtraukė nuostatą dėl EURIBOR palūkanų apskaičiavimo tvarkos. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad nauja Susitarimu nustatyta palūkanų apskaičiavimo tvarka Sutarties pakeitimo dieną nebloginą pareiškėjo padėties banko atžvilgiu, t. y. nauja nustatyta palūkanų apskaičiavimo tvarka nėra nenaudinga pareiškėjui. Be to, tuo atveju, jeigu palūkanos iš fiksuotųjų į kintamasias nebūtų buvę keičiamos, galiotų senosios Sutarties redakcijoje nustatytos palūkanos, tik būtų nustatytas jų dydis naujam laikotarpiui, o EURIBOR taikymas išvis nebūtų aktualus. Taip pat iš Lietuvos bankui pateiktos ginčo šalių informacijos nėra pagrindo teigti, kad pareiškėjas, su banku sudarydamas Susitarimą dėl palūkanų rūšies keitimo, nesuprato, kad bus keičiama ne tik Asmeninė Sutarties dalis, bet ir Bendroji sutarties dalis, taip pat nėra pagrindo pritarti pareiškėjo teiginiui, kad jis nesusipažino su Sutarties Bendrosios dalies 2.8 papunkčio sąlyga, nes savo parašu patvirtino, kad su Sutarties tiek Bendrosios, tiek Asmeninės dalies nuostatomis susipažino ir sutinka. Be to, kaip jau buvo

minėta pirmiau, Sutarties nuostatos, reglamentuojančios palūkanas, yra išdėstytos aiškiai ir suprantamai.

Remiantis Civilinio kodekso 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu, sutarties šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šio kodekso nenumatytas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams. Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. Įvertinus ginčo medžiagoje nustatytas aplinkybes, nėra pagrindo teigti, kad banko padarytas pažeidimas, standartinės informacijos apie kreditą nepateikimas galėjo turėti esminės įtakos pareiškėjo apsisprendimui sudaryti Sutarties pakeitimą ir kad pareiškėjas iš banko gavęs standartinę informaciją apie kreditą, nebūtų su banku sudaręs Sutarties pakeitimo.

Taigi, įvertinus ginčo medžiagoje esančius duomenis, nėra pagrindo pripažinti Susitarimu padarytų Sutarties pakeitimų negaliojančiais, todėl teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią. Šalys gali susitarti dėl kitokių Sutarties sąlygų, neprieštarujančių imperatyvioms įstatymo nuostatoms, tačiau tik suderinus abiejų šalių valią. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo reikalavimai bankui laikytini nepagrįsti, todėl atmestini.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo M. R. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Kredito ir mokėjimų rinkos priežiūros skyriaus viršininkė,
pavadojanti departamento direktorių

Renata Babkauskaitė